

PRÍSNE TAJNÉ

S P R Á V A

o štátobezpečnostnej situácii v Západoslovenskom kraji a v hlavnom meste Slovenska Bratislave za obdobie od 1.7.1971 do 15.7.1971.

Poznatky získané k diplomatom a vízovým cudzincom :

V posledných dňoch Bratislavu navštívil kultúrny radca Talianskeho veľvyslanectva v Prahe Dr. Luciano PESSERELLI, ktorý nastúpil do tejto funkcie po prof. PRAZOVÍ. Predtým pôsobil v Ankare v tej istej funkcii. Do Bratislavy prišiel, ako sa sám vyjadril, nie úradne, iba súkromne a že úradnú cestu do Bratislavy plánuje na jeseň 1971. Podľa získaných poznatkov ide o skúseného diplomata, ktorý pri svojej práci postupuje veľmi taktne a cieľavedome. Veci veľmi zvažuje a jeho takt môže prípadne vyvolať dojem veľmi náklonného človeka voči našej republike.

Do budúca plánuje rozšírenie kultúrnych stykov medzi ČSSR a Talianskom a v Bratislave by chcel čím skôr otvoriť malú informatívnu knižnicu, v ktorej by boli talianske knihy, časopisy a prípadne i filmy. Podľa neho, túto knižnicu by mal mať na starosti budúci nový lektor taliančiny na UK v Bratislave, ktorý by mal byť zo staršej garnitúry a priamo by podliehal talianskemu kultúrnemu atašé v Prahe, lebo doterajší talianski lektori, ako sa PESSERELLI vyjadril, na UK v Bratislave boli nie v pragmatickom pomere. Poznamenal však, že chápe ťažkosti, ktoré v súvislosti s otvorením knižnice v Bratislave sú a budú, zvlášť preto, že styky medzi Talianskou komunistickou stranou a KSČ nie sú dobré. Naopak, ako poznamenal, po štátnej linke styky medzi ČSSR a Talianskom

sú srdečné a veľmi korektné, čo je dobrý predpoklad, ako sa vyjadril, že sa jeho zábery mu podarila.

Má veľmi dobrý prehľad o štátoprávnom usporiadaní ČSSR, vie čo má prejednávať na federálnych ministerstvách a iných inštitúciách a čo na národných ministerstvách. Takýto prehľad nemá ani jeden pracovník Talianskeho veľvyslanectva v Prahe.

NSR štátny príslušník Wilhelm JAHN, nar. [REDAKOVANÉ], ktorý si zobral za manželku čs. štátnu príslušníčku Ľudmilu KRAUSOVÚ, nar. [REDAKOVANÉ], sa vracal spoločne so svojou manželkou dňa 8.7.1971 z Bulharska, kde boli na svadobnú cestu. Jeho manželke pri kontrole na OPK v Rusovciach bol zadržaný nemecký časopis STERN č. 16, v ktorom je článok, hrubo urážajúci ZSSR v súvislosti s XXIV. zjazd-om KSSZ. JAHN pri pohovore sa pohoršoval nad tým, že jeho manželke bol zadržaný uvedený časopis s tým, že uvedený článok je veľmi objektívny. O sebe uviedol, že sa veľmi aktívne zaujíma o svetové politické dianie a on sám je od 18-tich rokov členom Soc. dem.strany v NSR.

Poznatzky získané k politickej a ideologickej oblasti :

Oficiálnou cestou bolo zistené, že dňa 2.7.1971 Alexander DUBČEK prevádzal kontrolu mechanizmov u Lesného závodu v Leviciach. Pri tejto príležitosti sa s funkcionármi tohoto závodu zúčastnil poľovačky na vysokú zver a zastreliil jedného srnca.

Vedeci pracovníci OVKSS, ONV a ďalší, toto konanie pracovníkov Lesného závodu v Leviciach, ako aj samotného Alexandra DUBČEKA považujú za provokatívne s poznámkami, že menším previnilcom, ktorí boli vylúčení zo strany boli zobrazení poľovnícke zbrane a DUBČEK je ich vlastníkom i nálezaj a dokonca si dovoľuje verejne chodiť na poľovačky.

Alexander DUBČEK, ako bolo zistené, počal odvolanie proti odhatiu poľovníckych zbraní na KS ZNE Bratislava, kde mu bolo toto zamietnuté a t.č. má podané odvolanie na Ministerstve vnútra SSR.

Predseda ÚZ ŽNO v Bratislave Dr. Benjamín EICHLER v súvislosti so židovskou otázkou okrem iného uviedol, že k terorizovaniu diplomatov a iných pracovníkov ZSSR zo strany Židov v kapitalistickom zahraničí muselo dôjsť, lebo Židia v ZSSR žijú v neslobode. Osoby židovského pôvodu, ako sa EICHLER vyjadril v ZSSR sú utlačané, terorizované a nemajú slobodu pohybu a taktiež sa nemôžu vysťahovať do Izraelu. Na základe terorizovania sovietskych diplomatov a iných príslušníkov zo strany osôb židovského pôvodu na Západe sa pomery, ako sa EICHLER vyjadril, zlepšili v prospech Židov žijúcich v ZSSR.

Doposiaľ, ako EICHLER uviedol, sa zo ZSSR vysťahovalo do Izraela 50 000 Židov. Podľa neho, toto samé o sebe už hovorí o antisemitizme v ZSSR. Svetové sionistické organizácie, ako EICHLER uviedol, majú za cieľ z 3 miliónov Židov žijúcich v ZSSR vysťahovať do Izraela 2 milióny.

V dôvernom rozhovore tiež uviedol, že aj t.r. organizuje židovskú mládež žijúcu v ČSSR do sionistického letného tábora v Juhoslávii, ktorý je v kaštieli Štafilić pri Splite. Praktizuje to tak, že má bianka pozvánok riadne overených podpisom a razítkom a uchádzačovi z ČSSR, ktorý chce ísť do uvedeného strediska sa vpíše len jeho meno. Ječnu z organizátora tohto stretnutia židovskej mládeže v Juhoslávii EICHLER uviedol prof. Gymnázia Bratislava - Petržalka Máriu DIAMANTOVÚ.

Druhý turnus v tomto sionistickom rekreačnom stredisku začína 20.7.1971.

Z dôveryhodného prameňa bolo zistené, že redaktor Katolíckych novín v Bratislave Ladislav ŠKODA má úzke kontakty s jezuitmi vo Vatikáne. Konkrétne že udržiava aktívne styky s pátrom ŠPIDÍKOM, žijúcim vo Vatikáne, s ktorým si navzájom vymieňa informácie. Vatikán vraj so ŠKODOM počíta ako s jedným z kandidátov na obsadenie biskupského miesta v ČSSR.

Provinciálna predstavená rehole premonštrátok v charitnom domove Vrbové okr. Trnava Emanuela MESIČKOVÁ sa pri dôvernom rozhovore zmienila o tom, že charity sa majú u nás zrušiť a každý okres si musí rehoľné sestry umiestniť do starobincov. Naď týmto opatrením vyslovila poľutovanie, že vraj sa skončí ich apoštolská činnosť a to práve teraz, keď sa im dobre darí pri získavaní dorastu. Odvodňovala to tým, že veľa dievčat po ukončení ZŠ ostane doma, nakoľko pre nízky vek nemôžu ísť do zamestnania a preto sa im darí tieto dievčatá získavať do rehole. Okrem toho uviedla, že rehoľniciam sa veľmi dobre darí v Čechách a ako príklad uviedla Havlíčkov Brod, kde bol otvorený ústav dôchodcov a v tomto sa majú rehoľné sestry, ako MESIČKOVÁ uviedla, akvele. Poznámala, že páni z okresu, ako aj správca tohoto ústavu dôchodcov je na nich ohľaduplný a preto vraj ona poslať do toho ústavu svoj dorast, lebo tu na Slovensku ich nechať by bolo riziko. Okresní funkcionári jej vraj prisľúbili, že v ústave dôchodcov ako aj na iných miestach zamestnajú akékoľvek pracovné sily. Dokonca že v Čechách môže umiestniť rehoľnice nielen na stredné ale aj na vysoké školy.

Dňa 13.7.1971 bolo poštovým zamestnancom na Poštovom úrade č. 4 v Nitre vyradených z prevádzky 5 ks listov s týmto obsahom : "Pán Ing. Vojtech Juhás, riaditeľ ŠBČS Nitra brzo zemře násilnou smrťou. Smrť západnému agentu. Akce Jána Palacha". Listy boli adresované na OV KSS Nitra, KV KSS a ÚV KSS Bratislava, ÚV KSČ Praha a ŠBČS Praha. Text, ako aj adresy na obálkach sú písané na písacom stroji v českej reči.

I. Ing. Vojtech JUHÁS zastáva funkciu riaditeľa pobočky ŠBČS v Nitre a je členom pléna OV KSS v Nitre.

Dňa 10.7.1971 o 02.45 hod. sa pokúsil o ilegálne prekročenie čs. štátnych hraníc cez hraničný prechod Petržalka-Berg Ladislav GÁL, nar. [redacted] poslucháč Veterinárnej fakulty v Košiciach, ktorý od 19.1. 1971 štúdium na tejto fakulte prerušil, prechodne bytom [redacted]

Prechod čs. štátnych hraníc chcel uskutočniť tým spôsobom, že v uvedenej dobe prišiel v Bratislave na Šafárikovo námestie ozbrojený poľovačskou puškou s 24 ks nábojov a pod hrozbou zastrelenia vysadil z autobusu Dopravného podniku mesta Bratislavy, premávajúceho Bratislava-Petržalka /nočný spoj/, vodiča RIMMELA a sám pokračoval v jazde smerom na hraničný prechod Petržalka-Berg. V jazde autobusom narušil signálnu závoru a pokračoval smerom na colnicu, s úmyslom prekročiť hraničné závory. Na vyzvanie hliadky nereagoval, v dôsledku čoho boli použité zbrane a dávkou zo samopasu bol autobus zastavený na druhej závore, ktorú značne poškodil.

Pri použití zbraní GÁL bol zasiahnutý 3 nábojmi a v dôsledku zranenia bol dopravený do ÚNZ Bratislava-Kramáre, chirurgické oddelenie.

Motív tohoto činu, ako aj samotný páchateľ sa prešetruje na Správe ŠtB Bratislava.

Poznanky získané k ekonomickej oblasti :

Dôveryhodný prameň, ktorý sa v posledných dňoch vrátil z Rakúska podal okrem iného správu, že záverečné skúšky na výrobu čistého hliníka vo vákuu, ktoré prevádzali visceré firmy v Rakúsku, prebehli veľmi úspešne. Bol získaný prakticky čistý hliník s vysokotechnickými parametrami. O výrobu

tohoto hliníka už prejavili záujem viaceré firmy, z NSR, Švajčiarska i samotného Rakúska. Majiteľ fy KOPP v Rakúsku, ktorý bol odborne i finančne zainteresovaný do tohoto výskumu požiadal prameňa, aby v ČSSR a vôbec v socialistických štátoch hľadal možnosti odbytu tohoto hliníka. Dal - požiadal prameňovi na preštudovanie materiály o technologickom postupe výroby, ktoré prameň priviezol i do ČSSR a má ich k dispozícii. Podľa prameňa, výroba v ČSSR by sa dala previesť v Žiari nad Hronom, kde by sa dali tieto materiály tiež legalizovať pod zámenkou a tiež aj podmienkou, že hliníkareň by zakúpila u fy KOPP vákuové komory, prípadne iné technicky a finančne výhodné zariadenia. Podľa prameňa, zriadenie tejto výroby v ČSSR by bolo obrovským národohospodárskym prínosom nielen pre ČSSR, ale pre všetky štáty RVHP.

Podľa názoru zamestnancov fy KOPP, výskum výroby hliníka vo vákuu prevádzajú aj v ZSSR, ovšem doposiaľ nedosiahli žiaduce výsledky.

Dňa 14.7.1971 o 09.40 hod. vznikol požiar krmovín v senníku na JRD Baňovce okr. Levice, v ktorom sa nachádzalo cca 11 vagónov sena, jeden elevátor a elektrický motor. Podľa predbežného odhadu, škoda spôsobená požiarom činí asi 120 000,- Kčs.

Podľa predbežného šetrenia, požiar vznikol skratom na elektrickom vedení, ktoré bolo neodborne napojené na sieť a to tak, že závozník Pavel DUBOVSKÝ, nar. [redacted] vytiahol zo zásuvky kábel elektrického vedenia, pričom zo zásuvky vyšiel plameň, ktorý zachvátil uskladnené seno.

Prípád vyšetruje O-VB Levice.

Poznanky k pesovej a vízovej problematike, emigrantom a návratilcom :

Do 15.7.1971 emigrovalo zo Zsl. kraja 11 484 osôb, z čoho z mesta Bratislavy 8 267 a z okresov 3 217 osôb. V hodnotenom období emigrovala jedna osoba z Bratislavy.

Do 15.7.1971 sa do Zsl. vrátilo 608 osôb, ktoré nemali legalizovaný pobyt v zahraničí. Z uvedeného počtu sa do Bratislavy vrátilo 322 osôb a do okresov v kraji 276 osôb. V hodnotenom období sa do Bratislavy vrátili 3 osoby.

Záujem o návrat do ČSSR prejavuje 63 osôb. Príprava k emigrácii bola zistená u 9 osôb, všetky z Bratislavy.

Za hodnotené obdobie bola zaeisťnutá jedna cesta do zahraničia.

Rozpracovávanie štátobezpečnostných prípadov :

V období od 1.7. do 15.7.1971 bolo zavedených 12 nových akcií, ktoré sú rozpracovávané pre nasledovnú trestnú činnosť :

- hanobenie republiky a jej predstaviteľa 1 prípad
- hanobenie republiky a jej predstaviteľa a hanobenie štátu svet. soc. sústavy a jeho predstaviteľa 1 prípad
- teror 1 prípad
- opustenie republiky 2 prípady
- podozrenie zo špionážnej činnosti v prospech kapitalistických rozviadok 4 prípady
- rozširovanie závadnej náboženskej literatúry a prevádzanie nedovolenej činnosti na úseku cirkvi 1 prípad
- pre oportunistickú a pravicovú činnosť 2 prípady.

Realizované prípady :

V období od 1.7. do 15.7.1971 bolo realizovaných celkom 12 osôb, z čoho pre :

- hanobenie republiky a jej predstaviteľa podľa § 103 tr. zák. 1 osoba
- podvracanie republiky podľa § 98/1 tr. zákona 1 osoba
- opustenie republiky podľa § 109/2 tr. zák.. 10 osôb.

Moréno-politický stav príslušníkov ŠtB :

V hodnotenom období nedošlo na úseku morálno-politického stavu príslušníkov ŠtB oproti predchádzajúcemu stavu k žiadnym pozoruhodnejším zmenám.

Vyhotovené 5 x :

- 1 x pre KV KSS Bratislava
- 1 x pre MsV KSS Bratislava
- 1 x pre HS ŠtB Anel. odbor Tu
- 1 x pre II. odbor S-ŠtB Tu
- 1 x pre Anel.ekup. S-ŠtB Tu

Vyhotovil :

Hyman